

Wawrzyniec Maria Waszkiewicz

SVÄTÁ MÁRIA GORETTI A ALESSANDRO

Sila odpustenia
mocnejšieho
ako smrť

 ZACHEJ[®].sk

**SVĚTÁ MÁRIA
GORETTI
A ALESSANDRO**

Wawrzyniec Maria Waszkiewicz

SVÄTÁ MÁRIA GORETTI A ALESSANDRO

Sila odpustenia
mocnejšieho
ako smrť

 ZACHEJ[®].sk

Copyright © Wawrzyniec Maria Waszkiewicz

Z poľského originálu: *MARIETTA I ALESSANDRO: Dramatyczna historia
namiętności i przemocy oraz miłości silniejszej niż śmierć*

Vydal: © Zachej.sk, 2023

Preklad: © Pavol Petřík

Grafika: © Bookwork.sk

Jazyková korektúra: Mgr. Mária Kyselicová

Citácie sú uvedené podľa:

Biblia – Starý a Nový zákon, Katolícky preklad, SSV, 2016

Katechizmus Katolíckej cirkvi, SSV, 2017

ISBN 978-80-8211-605-5

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovať v akejkoľvek podobe alebo akýmkoľvek spôsobom (elektronicky, mechanicky, fotokópiami alebo iným spôsobom) bez súhlasu vlastníka autorských práv.

**Nepoškvrnenej a Prečistej Panne,
Kráľovnej panien a mučeníkov.
Nech tým, ktorí čítajú túto knihu,
vyprosí čnosť statočnosti v boji.**

W. M. Waszkiewicz, autor

**„Hore srdcia!
Nad nezdravými bažinami
a bahňami sveta sa rozprestiera
nesmierne nebo plné krásy.“**

Pius XII.

Autor na úvod

Prikladám si k srdcu relikviu milovanej svätice, ktorú som dostal od priateľa v deň mojej vysviacky. Netušil, aká dôležitá bola pre mňa Mária Goretti... Prikladám si teda k srdcu tvoju relikviu, Mária, a prosím – pomôž mi zaspievať ódu na tvoj krátky život tak, aby pomohla ďalším generáciám nájsť inšpiráciu v čistom, veľkodušnom a krásnom živote...

* * *

Máriin životný príbeh sa dá vyrozprávať v jednom krátkom odseku: Narodila sa v chudobnej rodine, ktorá sa musela presťahovať do močiarnych oblastí na kúsok prenajatej pôdy s domom. Tu sa jej otec nakazil maláriou pri prácach na odvodňovaní a zomrel. Ako polosirota sa musela starať o hospodárstvo a mladších súrodencov. Na svoj vek bola veľmi pobožná – Ježišovi otvárala svoje srdce a Panne Márii zverovala všetky svoje i mamičkine starosti: najmä ruženec bol silnou zbraňou. Keď pristúpila k prvému svätému prijímaniu, obetovala ho najmä za otecka. Vo veku necelých dvanásť rokov ju niekoľkokrát napadol susedov syn Alessandro, ktorý ju napokon – napriek jej

nezlomnému odporu – zavraždil. Pred smrťou dokázala svojmu vrahovi veľkodušne odpustiť.

To je v podstate všetko, čo o Márii Goretti vieme. Týchto pár viet by sa dalo rozšíriť: Mohlo by sa pridať niekoľko slov o rodičoch a súrodencoch malej mučeníčky, o močiaroch a trýznivých komároch v oblasti Nettuna a napokon, bolo by potrebné preniknúť do osobnosti jej vraha Alessandra Serebelliho. Tomuto všetkému sa budem v knižke venovať.

Chcem však čitateľa upozorniť, že mojím cieľom nebolo napísať striktne biografickú brožúrku: Pri písaní som sám lepšie spoznal Máriu a dúfam, že čítanie tejto knihy k tomu pomôže aj iným. Dúfam tiež, čo je ešte dôležitejšie, že pomôže pri praktizovaní čností, ktoré urobili z Márie Goretti svätú. Veď či nie je práve napodobňovanie čností cieľom čítania životopisov svätých? A nie je práve preto dráma, ktorá sa odohrala pred stodvadsiatimi rokmi v pontských močiaroch, stále inšpirujúca?

Dve jazera

Veľký medzivojnový kazateľ Tihamér Tóth uvádza svoju stále aktuálnu a cennú knižku *Čisté dospievanie* (SLOVO, 1999) obrazom dvoch jazier:

Za študentských čias som často chodieval na výlety k malému horskému jazeru. Na jeho krásnej krištáľovej hladine hravo tančievali slnečné lúče. Priezračná voda umožnila dovidieť až po kamenisté dno a odhalila predou veselé šantenie obyvateľov jazera. Čiperné rybky trielili sem a tam, neskrývajúc radosť z blahodarného jasného slnečných lúčov. Na brehu kvitli ľalie sťa stráž s ostrými mečmi listov... Nad čírou hladinou sa dôstojne nakláňali vrby a hľbavo sa kochali v obraze bezoblačného, usmiateho neba, odzrkadľujúceho sa v jazere. Medzi konármi povieľal občerstvujúci vánok, v dychu ktorého sa pokojne ukláňali zelené kríky. To horské jazero bolo ako životom kypiacu, radosťou naplnenú šťastnú detskú dušu, ako doširoka otvorené, čisté detské okálie.

Nedávno – po dlhých rokoch – som k tomu jazero zablúdil znova.

S hrôzou som pozeral, čo sa s ním udialo. Stalo sa žltozeleným močariskom plným žaburín. Vodu malo mútnu a špinavú. Už nebolo vidno, čo skrýva pod hladinou. Hnilobný pach, ktorý sa z neho

šíril, mi prezradil, čo sa v ňom asi odohráva. V plnej miere v ňom prebieha skazonosný proces hniloby. Z bahnistých brehov sa dvíha ospalé kvákanie žiab s vypúlenými očiskami. Ak sem niekto zabľúdi, tieto nevábne obojživelníky so strachom vhpnú do zelenkastej zatuchnutej vody.

Kde sa podeli hrdé ľalie so šablovitými listami?

Čo zničilo krásne, vlniace sa koruny vríb?

Kam zmizol z hladiny usmievajúci sa zrkadlový obraz azúrového neba?

To všetko je už nenávratne preč. Už len bezcenné šašiny obliehajú brehy a skláňajú sa v smere každého závanu vetra. Hniloba, skaza, hnus všade navôkol.

Srdce mi zachvátil smútok. Toto ostalo z krištáľového jazera mojich študentských čias?

Duša každého mládenca je ako krásne, čisté horské jazero. Bože, ale u koľkých sa premení na žaburinami plné, zahnívajúce, nakazené močarisko!

Táto kniha rozpráva príbeh dvoch jazier. Jedno z nich sa stalo ohavným a zapáchajúcim močiarom, zatiaľ čo druhé zostalo navždy krištáľovo čisté, no jeho vody boli poznačené nevinnou krvou. Odkedy sa to však stalo, to maličké jazero – ale aké hlboké, aké krásne! – získalo úžasnú moc očistiť aj tie najhoršie bažiny...

Nie je symbolické, že malá Mária žila pri močariskách a vysušovala bažiny?

Časť 1.

OSOBY DRÁMY

**„Nie otroctvo a sloboda sú schopné
urobiť ťa šťastným... nie!
Si človek – tvoj údel je väčší:
vládnuť nad všetkým na svete
a nad sebou samým.“**

C. K. Norwid, *Kráľovstvo*

Alessandro

Dvanásť rokov – vek nevinnosti! V našich časoch pohodlného blahobytu je ťažké očakávať, že dvanásťročné dieťa bude schopné urobiť vážne rozhodnutia a veľké skutky – ale stáva sa to. Koniec 19. storočia bol však obdobím, keď deti museli dospievať rýchlejšie a často čelili veľkým výzvam dospelého života už ako dvanásťročné.

A presne to sa stalo v tomto prípade: V skutočnosti sa dráma začala už pred desiatimi rokmi, keď Alessandrov starší

brat Gaspar zažil prvý záchvat – tento inteligentný chlapec bol pýchou a nádejou celej rodiny. Pre chudobných farmárov zaťažených ôsmimi deťmi bolo veľkou obetou poslať najstaršie z nich do seminára. Gaspar mohol študovať a jedného dňa sa stať kňazom alebo nejakou inou významnou osobnosťou – napríklad úradníkom v rodnom meste Paterno. Celá rodina by si odtrhla od úst chlieb, len aby mu pomohla urobiť prvé kroky na ceste kariéry... A potom sa zrazu celá stavba rodinných plánov zrútila, krásny sen sa rozbil a realita sa zmenila na pochmúrnú nočnú moru – Gaspar dostal epileptický záchvat, v kľúčoch sa zviezol na podlahu a udel si hlavu tak nešikovne, že utrpel vážne poškodenie mozgu. Namiesto do seminára alebo úradu ho poslali do ústavu pre starostlivosť o mrzákov, ako bol on. Pre Serenelliovcov to bola strašná rana. Krátko nato nešťastný chlapec zomrel. Bolo to priveľa na zdrvenú matku, ktorá už niekoľko rokov znášala nadľudské bremeno udržiavania chudobného domu, plnila desať žalúdkov a pomáhala manželovi na poliach... Úbohá Cecilia sa začala správať čoraz bizarnejšie.

Malý Alessandro tomu všetkému nerozumel – veď v čase bratovej smrti bol najmladším zo súrodencov, mal len tri roky. Jeho matka sa však postarala, aby ho z tejto blaženej nevedomosti vytrhla: Cecilia sa s intuíciou, ktorá preklenula mnoho desaťročí dopredu, rozhodla, že najlepšie bude chlapca zbaviť života, aby nemusel trpieť na životnej púti – a s týmto zámerom ho vzala k studni. Pred utopením ho však zachránil náhodný príchod jeho najstaršieho brata.

„Čo to robíš, mami?!“ zvolal Pietro Serenelli.

„Je pre neho lepšie zomrieť teraz, ako žiť a trpieť!“ odpovedala jeho matka a rozosmiala sa.

Vyhli sa jednej tragédii, za druhú zaplatila celá rodina – Ceciliu zavreli do psychiatrickej liečebne.

Otec Giovanni Serenelli sa snažil zo všetkých síl. Napriek chudobe hraničiacej s biedou zabezpečil Alessandrovi rok a pol školskej dochádzky. Alessandro sa snažil tiež – chlapec obdarený inteligenciou sa skutočne naučil čítať a písať, čo z neho medzi chudobnými v kraji Marche urobilo takmer aristokrata! Odviedlo ho to od rovesníkov, ale zároveň dalo pocit vlastnej hodnoty a nezávislosti a otvorilo svet dobrodružstva a vzrušenia, s ktorým sa mohol stretnúť len v knihách alebo časopisoch.

Približne v dvanástich rokoch sa rozhodol, že je dosť starý na to, aby vyletel zo smutného rodinného hniezda, z ktorého už stihli utiecť niekoľkí jeho súrodenci. Je príznačné, že Alessandro a neskôr Mária urobili kľúčové rozhodnutia o svojom osude v rovnakom veku...

Mladý Serenelli sa začal pohybovať v prístave Ancona: spoznal tunajších zamestnancov a sám sa ujal rôznych menších úloh, ako nakladanie a vykladanie, a niekedy robil aj poslíčka. Časom sa začal plaviť na rybárskej lodi. Občas sa presunul do iného blízkeho prístavu a potuloval sa po ňom bez konkrétneho cieľa. Zarobil však dosť na to, aby prežil, nehladoval a vo voľnom čase rozvíjal svoju vášeň pre čítanie – v prístavných mestách mal prístup k lacným časopisom, knihám a románom.

Nie je ťažké uhádnuť, že tento životný štýl podporoval veľmi rýchle zarastanie čistého jazera jeho duše. Veď kedysi dostal aspoň základy katolíckej viery – chodil na spoveď, sväté prijímanie a bol birmovaný... Teraz sa však náboženské praktiky, z ktorých sa vysmievali drsní námorníci a robotníci, vytratili do zabudnutia. Chlapec sa nepochybne rýchlo stretol aj s prístavnou nehanebnosťou a knihami či kresbami, ktoré podporovali žiadostivosť. Po rokoch síce odmietol obvinenie z vášne pre pornografiu, ale určite jej bol vystavený. A mal stále slabosť pre fotografie a obrázky krásnych žien ešte z čias, keď bol

na pobreží – ak nie nahých, tak aspoň skromne oblečených (podľa vtedajších noriem). K tomu sa pridávali námornícke príbehy presiaknuté nečistotou, občasný pohľad na prístavné prostitútky a nepochybne aj neustála prítomnosť skazených ľudí. „*Za takýchto okolností nie je ľahké udržať si čistotu,*“ spomenul neskôr trochu eufemisticky. A dodal: „*Zvykol som si na zlé spôsoby, ktoré ma naučili moji starší kolegovia.*“

Rád unikal z intelektuálnej a morálnej biedy, ktorá ho obklopovala, a vydával sa na šire vody literatúry – niekedy dokonca siahal po spisovateľoch svetového formátu ako bol napríklad Stendhal. Častejšie to však boli senzačné romány a lacné detektívky plné živých opisov zločinov všetkého druhu.

Detstvo, poznačené predčasnou stratou matky (Cecilia zomrela v ústave) a predtým jej pokusom o vraždu, a mladosť strávená v demoralizovanom prostredí talianskych prístavov mali nepochybne veľký vplyv na tragiku života Alessandra Serenelliho. Na druhej strane by sa nemala preceňovať úloha vonkajších faktorov: Ani traumatizujúca spomienka na matku, ktorá ho priniesla k studni a divoko sa smiala, ani zlá spoločnosť či podľahnutie pornografii ho nezbavili slobodnej vôle. A tým posledne menovaným nebezpečenstvám sa vystavil sám. Ani tie však úplne neprehlušili hlas jeho svedomia: Mladý muž bol schopný aj ušľachtilých činov – v skutočnosti mu romány a články, ktoré čítal, poskytovali nielen pokúšenia, ale aj krásne príklady hrdinstva...

Alessandro už päť rokov putoval po prístavoch, keď ho našiel jeho starší brat Pietro – ten, čo mu kedysi zachránil život. Rozprával mu o ťažkostiach, ktorým čelil ich otec: Giovanni Serenelli, vdovec po šialenej Cecilii a otec hŕby detí, z ktorých všetky utiekli čím ďalej od Paterna poznačeného tragédiou a akoby prekliatím, upadol do hlbokkej melanchólie. Prestáhoval sa do Lazia, kde sa ujal práce na statku prenajatom od

protestantských statkárov. Zlomený životnými mukami začal starnúci vdovec hľadať útechu aj vo fľaši, do ktorej sa pozeral čoraz častejšie – a hlbšie. Pietro preto požiadal Alessandra, aby sa vzdal tuláctva a pridral sa k otcovi: pomáhal mu na poliach, robil mu spoločnosť a vytiahol ho z jeho závislosti. Možno znudený a unavený neistým životom prístavného nádenníka, možno aj vystrašený nedávnou katastrofou, pri ktorej zahynuli jeho priatelia rybári (nechýbalo veľa a na palube nešťastnej plachetnice by bol býval aj on sám!) – Alessandro s návrhom ochotne súhlasil.

Otec a syn sa teda pustili do práce. Bola to ťažká lopota, ktorú ešte viac sťažovalo napätie medzi protestantskými zamestnávateľmi a prevažne katolíckymi robotníkmi. Tí prví zachádzali vo svojej nenávisti voči katolíckej viere tak ďaleko, že sa snažili zabrániť svojim robotníkom prijímať sviatosti a tiež podkopávať autoritu Cirkvi, ako sa len dalo. Či a do akej miery mal tento posledný faktor vplyv na mladého muža – ťažko povedať. Prežil toho už tak veľa a na toľko spôsobov, že antiklerikálne pamflety mohli padnúť na úrodnú pôdu – kedysi čisté jazero bolo už veľmi špinavé a je známe, že človek, ktorý nežije podľa svojho presvedčenia, začne časom svoju vieru prispôsobovať vlastnému životu a vždy si nájde nejakú výhovorku pre neveru.

Nech už sa v Alessandrovej duši v tomto období dialo čokoľvek, epizóda s protestantskými zamestnávateľmi netrvala dlho: obaja Serenelliovci sa čoskoro presťahovali do dediny Colle Gianturco, kde sa dali najať na prácu pre senátora Giacinta Scelsiho. A tam sa prvýkrát stretli s rodinou Gorettiovcov.

Manželia Gorettiovci

Aj oni pochádzali z regiónu Marche, z Corinalda, vzdialeného asi 40 kilometrov od Paterna. Toto mesto, ktoré bolo